

resurrexit : adhuc transit. Ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris : stetit. Clama quantum potes : modo te illuminat. Nam et in eo ipso quod « Verbum erat » apud Deum, » utique stabat; quia non mutabatur. « Et » Deus erat Verbum : et Verbum caro factum est¹. » Caro per transitum multa fecit, et passa est : Verbum stetit. Ipso Verbo cor illuminatur; quia ipso Verbo caro, quam suscepit honoratur. Tolle Verbum, quid est caro? Hoc est quod tua. Caro autem Christi ut honoretur : « Verbum caro factum est, et habitavit in nobis. » Clamemus ergo; et bene vivamus.

VII. Amate filios vestros, amate conjuges vestras, et si sæculariter. Nam secundum Christum amare debetis, ut secundum Deum illis consulatis, et non in eis nisi Christum diligatis, et oderitis in vestris si Christum habere noluerint. Ipsa enim est charitas illa divina. Nam quid eis proderit transitoria et mortalis charitas vestra? Tamen quando et humanitus diligitis, plus Christum amate. Non dico ut non diligas uxorem, sed plus dilige Christum. Non dico ut non diligas patrem, non dico ut non diligas filios; sed plus dilige Christum. Audi illum dicentem, ne mea putes ista verba : « Qui amat patrem » aut matrem plus quam me, non est me dignus². » Quando audis : « Non est me dignus, » non times? De quo dicit Christus : « Non est me dignus, » non est cum illo : qui cum illo non erit, ubi erit? Si non amas cum illo esse, time sine illo esse. Quare time sine illo esse? Quia cum diabolo eris, si cum Christo non fueris. Et ubi erit diabolus? Audi ipsum Christum : « Ite in ignem » æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus³. » Si igne cœli non accenderis, ignem time gehennarum. Si non amas esse inter Angelos Dei, time esse inter angelos dia-

¹ Joan. 1, 1, et 14. — ² Matth. x, 32. — ³ Id. xv, 41.

boli. Si non amas esse in regno, time esse in camino ignis ardentis, inextinguibilis, sempiterni. Vincat in te prius timor, et erit amor. Timor pædagogus sit, non ipse in te remaneat, sed te ad charitatem, quasi ad magistrum perducatur.

SERMO CCCL¹.*De Charitate, II.*

I. DIVINARUM Scripturarum multiplicem abundantiam, latissimamque doctrinam, fratres mei, sine ullo errore comprehendit, et sine ullo labore custodit, cujus cor plenum est charitate : dicente Apostolo : « Plenitudo autem legis charitas². » Et alio loco : « Finis autem præcepti est » charitas de corde puro, et conscientia bona, et fide non » ficta³. » Quis est autem finis præcepti, nisi præcepti adimpletio? et quid est præcepti adimpletio, nisi legis plenitudo? Quod ergo ibi dixit : « Plenitudo legis est charitas : » hoc etiam hic dixit : « Finis præcepti est » charitas. » Nec dubitari ullo modo potest, quod templum Dei sit homo, in quo habitat charitas. Dicit enim et Joannes : « Deus charitas est⁴. » Hæc autem dicentes Apostoli et nobis charitatis excellentiam commendantes, non utique aliud, nisi quod comederant, ructuare potuerunt. Ipse quippe Dominus pascens eos verbo veritatis, verbo charitatis, quod est ipse panis vivus, qui de cœlo descendit : « Mandatum, inquit, novum do vobis, ut di-

¹ Alias de Tempore 39. — ² Rom. 1, 10. — ³ 1 Tim. 1, 5, et Florus ibid. — ⁴ 1 Joan. 1, 8.

» ligatis invicem. » Et iterum : « In hoc scient omnes, » quia Discipuli mei estis, si vos invicem dilexeritis¹. » Ille enim qui venit per crucis irrisionem carnis perimere corruptionem, et vetustatem vinculi mortis nostræ suæ mortis novitate dissolvere, mandato novo fecit hominem novum. Res enim vetus erat, ut homo moreretur. Quod ne semper valeret in homine, res nova facta est, ut Deus moreretur. Sed quia in carne mortuus est, non in Divinitate, per sempiternam vitam Divinitatis non permisit esse sempiternum interitum carnis. Itaque, sicut dicit Apostolus : « Mortuus est propter delicta nostra, et resurrexit propter justificationem nostram². » Quid ergo contra mortis vetustatem attulit vitæ novitatem, ipse contra vetus peccatum opponit novum mandatum. Quapropter quisquis vetus peccatum vis extinguere, mandato novo extingue cupiditatem, et amplectere charitatem. Sicut enim radix omnium malorum est cupiditas; ita et radix omnium bonorum est charitas.

II. Totam magnitudinem et latitudinem divinorum Eloquiorum segura possidet charitas, qua Deum proximumque diligimus. Docet enim nos cœlestis unus Magister, et dicit : « Diliges Dominum Deum tuum ex toto » corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota mente tua ; » et diliges proximum tuum sicut te ipsum. In his duobus » præceptis universa Lex pendet, et Prophetæ³. » Si ergo non vacat omnes paginas sanctas perscrutari, omnia involucra sermonum evolvere, omnia Scripturarum secreta penetrare : tene charitatem, ubi pendent omnia : ita tenebis quod ibi didicisti ; tenebis etiam quod nondum didicisti. Si enim nosti charitatem, aliquid nosti unde et illud pendet quod forte non nosti, et in eo quod in Scripturis intelligis, charitas patet ; in eo quod non intelligis,

¹ Joan. XIII, 34, 35. — ² Rom. IV, 25. — ³ Matth. XXII, 37-40.

charitas latet. Ille itaque tenet et quod patet et quod latet in divinis sermonibus, qui charitatem tenet in moribus.

III. Quapropter, fratres, sectamini charitatem, dulce ac salubre vinculum mentium, sine qua dives pauper est, et cum qua pauper dives est¹. Hæc in adversitatibus tolerat, in prosperitatibus temperat ; in duris passionibus fortis, in bonis operibus hilaris ; in tentatione tutissima, in hospitalitate latissima ; inter veros fratres lætissima, inter falsos patientissima. In Abel per sacrificium grata, in Noë per diluvium segura, in Abrahæ peregrinationibus fidelissima, in Moyse inter injurias lenissima, in David tribulationibus mansuetissima. In tribus pueris blandos ignes innocenter expectat : in Machabæis sævos ignes fortiter tolerat. Casta in Susanna erga virum, in Anna post virum, in Maria præter virum. Libera in Paulo ad arguendum : humilis in Petro ad obediendum : humana in Christianis ad confitendum, divina in Christo ad ignoscendum. Sed quid ego de charitate majus aut uberius possum dicere, quam quas per os Apostoli laudes ejus intonat Dominus, super eminentem viam demonstrantis atque dicentis : « Si linguis hominum loquar et Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum » ærumentum sonans, aut cymbalum tinniens ? Et si habueroprophetiam, et sciero omnia sacramenta, et omnem » scientiam, et si habuero omnem fidem, ita ut montes » transferam, charitatem autem non habeam, nihil » sum. Et si donavero omnes facultates meas, et si » distribuero omnia mea pauperibus, et si tradidero corpus meum ut ardeam, charitatem non habeam, nihil » mihi prodest. Charitas magnanima est, charitas benigna est. Charitas non æmulatur, non agit perperam,

¹ Florus ad I Cor. XIV.

» non inflatur, non dehonestatur, **non** quærit quæ sua
 » sunt, non irritatur, non cogitat **malum**, non gaudet
 » super iniquitate, congaudet autem **veritati**. Omnia to-
 » lerat, omnia credit, omnia sperat, **omnia** suffert. Cha-
 » ritas nunquam cadit¹. » Quanta **est** ista? Anima litte-
 rarum, prophetiæ virtus, sacramentorum salus, scientiæ
 solidamentum, fidei fructus, divitiæ **pauperum**, vita mo-
 rientium. Quid tam magnanimum, **quam** pro impiis mori?
 Quid tam benignum, quam **inimicos** diligere? Sola est,
 quam felicitas aliena non premit, **quia** non æmularur.
 Sola est, quam felicitas sua non **extollit**, quia non infla-
 tur. Sola est, quam conscientia **mala** non pungit, quia
 non agit perperam. Inter opprobria **secura** est, inter odia
 benefica est: inter iras placida est, **inter** insidias innocens:
 inter iniquitates gemens, in **veritate** respirans. Quid illa
 fortius, non ad retribuendas, sed **ad non** curandas inju-
 rias? Quid illa fidelius, non **vanitati**, sed æternitati? Nam
 ideo tolerat omnia in præsentī **vita**, quia credit omnia
 de futura vita; et suffert omnia **quæ** hic immittuntur,
 quia sperat omnia quæ ibi **promittuntur**: merito nunquam
 cadit. Ergo sectamini **charitatem**, et eam sancte cogi-
 tantes afferte fructus justitiæ. Et **quidquid** uberius, quam
 ego dicere potui, vos inveneritis **in ejus** laudibus, appa-
 reat in vestris moribus. Oportet **enim** ut senilis sermo
 non solum sit gravis, sed etiam **brevis**.

¹ 1 Cor. XIII, 1-8, vide etiam Beda et Florus **ibid.**

SERMO CCCLI¹.*De utilitate agendæ Pœnitentiæ, 1.*

I. QUAM sit utilis et necessaria pœnitentiæ medicina,
 facillime homines intelligunt, qui se homines esse memi-
 nerunt. Scriptum est enim: « Deus superbis resistit, hu-
 » milibus autem dat gratiam². » Et Dominus in Evange-
 lio dicit: « Quoniam qui se exaltat, humiliabitur; et qui
 se humiliat, exaltabitur³: » magisque justificatus descen-
 dit de templo Publicanus ille peccatorum confessione sol-
 licitus, quam Pharisæus meritorum enumeratione secu-
 rus. Quamvis enim et ipse gratias egerit Deo, dicens:
 « Gratias tibi ago, Deus, quoniam non sum sicut cæteri
 » homines, injusti, adulteri, raptores; quomodo et Pu-
 » blicanus iste. Jejuno bis in sabbato, decimas do om-
 » nium quæcumque possideo: » tamen ei prælatus est
 ille, qui « De longinquo stabat, neque oculos audebat ad
 » celum levare, sed percutiebat pectus suum, dicens:
 » Deus, propitius esto mihi peccatori⁴. » Non enim ille
 Pharisæus tam sua sanitate, quam morborum alienorum
 comparatione gaudebat. Utilius autem illi erat, quoniam
 ad medicum venerat, ea de quibus ægrotabat, confitendo
 monstrare, quam dissimulare a vulneribus suis, et de ci-
 catricibus alienis audere gloriari. Non ergo mirum, si
 Publicanus magis curatus abscessit, quem non puduit
 ostendere quod dolebat. In rebus quippe visibilibus, ut

¹ Alias 50 inter 50 homilias. — ² Jacob. IV, 6. — ³ Luc. XVIII, 14. —
⁴ **Ibid.** 11-13.